

АРГАНІЗАЦЫЯ ДЫЯЛОГУ ПАКАЛЕННЯЎ ПА ЗАХАВАННІ ГІСТАРЫЧНАЙ ПАМ'ЯЦІ ПРА ВЯЛІКУЮ АЙЧЫННУЮ ВАЙНУ Ў ДЗЕЙНАСЦІ НАРОДНАГА МУЗЕЯ «ГІСТОРЫЯ П. МІХАНАВІЧЫ»

Леўкавец М. М.

Дзяржаўная ўстанова адукацыі «Міханавіцкая сярэдняя школа»

У выступленні разглядаюцца сучасныя падыходы ў пошукава-даследчай рабоце з навучэнцамі з выкарыстаннем інтэрнэт-рэсурсаў, прадстаўлены метадычныя і прадукты і творчыя праекты як вынікі работы ў гэтым накірунку.

Ключавыя словы: музей установы адукацыі, пошукава-даследчая работа, інфармацыйныя парталы «Памяць народа», «Партызаны Беларусі».

Адна са страшных з'яў сучаснага грамадства – дзеці, праўнукі салдат Вялікай Айчыннай вайны, не ведаюць як звалі іх прадзедаў, не могуць сказаць, дзе знаходзяцца магілы іх продкаў.

Ва ўстановах адукацыі неабходна ладзіць дыялог пакаленняў, у тым ліку, сродкамі музейнай педагогікі і краязнаўства. Пошукава-даследчая дзейнасць дзяцей па захаванні сямейнай памяці аб удзельніках Вялікай Айчыннай вайны дазваляе, у пэўнай ступені, аднавіць парушаны працэс пераемнасці пакаленняў, наблізіць каштоўнасныя арыентацыі моладзі і старэйшага пакалення.

Пошукавая работа стала адным з важнейшых накірункаў дзейнасці народнага музея «Гісторыя п. Міханавічы».

Вопыт работы прадстаўлены на сайце ўстановы адукацыі Міханавіцкая сярэдняя школа ва ўкладцы “Рэсурсны цэнтр “Выхаванне навучэнцаў на асновах народнай і музейнай педагогікі”, напрыклад, у распрацаваных метадычных рэкамендацыях «Як арганізаваць дыялог пакаленняў у шосты школьны дзень», праграме аб'яднання па інтарэсах «Гісторыя сям'і і роду ў гісторыі краіны» <http://mihanovich.minsk.edu.by/be/main.aspx?guid=2731>. Яшчэ ў 2019 годзе работа музея ўстановы адукацыі ў гэтым накірунку была прадстаўлена на IV Нацыянальным форуме «Музеі Беларусі» і адзначана дыпламам журы «За лепшую культурна-адукацыйную праграму».

Эпідэміялагічная сітуацыя паўплывала на арганізацыю выхаваўчых мерапрыемстваў ва ўстановах адукацыі, вымусіла шукаць новыя формы ўзаемадзеяння з бацькамі, а для краязнаўцаў - увогуле з інфармантамі, носьбітамі гістарычнай інфармацыі. Стала немагчыма ладзіць сустрэчы ў музеі са сведкамі розных падзей, праводзіць сумесныя мерапрыемствы з бацькамі навучэнцаў. Узнікла неабходнасць дыстанцыйнага ўзаемадзеяння як з усімі ўдзельнікамі адукацыйнага працэсу, так і з жыхарамі пасёлка. У музея з'явіліся групы УКантакце «Міхановічы Музей» <https://vk.com/club202009666> і Інстаграм «@museum_michanovich». Ужо тры гады існуе Канал музея на

https://www.youtube.com/channel/UCGGbTwGMrdUWo_74FvRuU9A/videos

Добрай формай узаемадзейня нашых вучняў з прадстаўнікамі старэйшых пакаленняў стала сумесная пошукавая дзейнасць з выкарыстаннем электронных баз «Памяць народа» і «Партызаны Беларусі». Яшчэ вясной 2020 года пачалі навучаць дзяцей карыстацца сайтамі «Памяць народа», «Партызаны Беларусі», каб адшукаць найперш звесткі пра прадзедаў і родзічаў удзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны. У нашым музеі ёсць інтэрактыўная панель і магчымасці дэманстраваць сапраўдныя дакументы перыяду Вялікай Айчыннай вайны, павялічваць на экране ўзнагародныя лісты, апісанне подзвігу ці адлюстраванне баявога шляху канкрэтнага чалавека садзейнічаюць далучэнню ўсіх прысутных да пошуку. Каму, як не кіраўнікам музеяў, вядома, як цяжка бывае здзівіць нашых сённяшніх дзяцей?! А вось у сітуацыі, калі за тры-чатыры хвіліны адкрываюцца сапраўдныя дакументы ваеннага часу, што сведчаць пра мужнасць родных людзей, здзіўляецца нават пакаленне Z. Кожны хоча знайсці інфармацыю пра свайго родзіча. Зразумела, знаходзяць не ўсе. Трэба тлумачыць, што не ўсе былі на фронце ці ў партызанскіх атрадах, былі і працаўнікі тылу або людзі апынуліся пад акупацыяй, што не ўсе дакументы архіваў яшчэ ацыфраваныя або па розных прычынах не захаваліся. Варта нагадаць пра іншыя спосабы атрымання інфармацыі, найперш, зварот за ўспамінамі да старэйшых прадстаўнікоў іх сем'яў. Ужо пад час першага музейнага занятку для таго, каб навучэнцы засвоілі першасныя ўменні работы з пошукавымі рэсурсамі сеткі Інтэрнэт, просім іх дастаць тэлефоны і рабіць запыты самастойна. Дзеці атрымліваюць дамашняе заданне: прадэманстраваць бацькам, бабулям і дзядулям даступнасць архіўных дакументаў. Такім чынам, ствараюцца перадумовы да ўзаемін і наладжвання сумеснага вывучэння гісторыі свайго родзіча ў сям'і, сумеснай пошукавай дзейнасці розных пакаленняў, што ўвогуле адпавядае мэце праекта «Дыялог пакаленняў».

Аднаго музейнага занятку, безумоўна, недастаткова для такой сур'ёзнай справы. На працягу ўсяго мінулага навучальнага года музей праводзіў акцыю «Кнігу Памяці напішам разам» сярод навучэнцаў IV – XI-х класаў. Яе мэта не толькі навучыць дзяцей карыстацца сайтамі «Памяць народа», «Партызаны Беларусі». Многія нашы экскурсіі, пазакласныя мерапрыемствы, прысвечаныя тэме Вялікай Айчыннай вайны ўключалі ў сябе дэманстрацыю магчымасцяў пошукавых рэсурсаў Інтэрнэта. Напрыклад, раскажваючы пра ўдзельнікаў вайны, ураджэнцаў нашых мясцін або педагогаў школы, паказваем, якія звесткі пра баявы шлях гэтых людзей атрымліваем з дапамогай сайтаў, як можна кожнаму загрузіць фотаздымак удзельніка вайны на партале «Дарогамі Памяці». Створаны навучальны ролік «Кнігу Памяці напішам разам» https://vk.com/club202009666?z=video-202009666_456239017%2Fvideos-202009666, у якім прадстаўнікі пошукавага атрада «Арляняты» ўсяго за дзве хвіліны раскажваюць пра тое, як правільна рабіць запыты на пошук звесткаў на сайце «Памяць народа». Паказваем на прыкладзе перапіскі музея з родзічамі загінуўшых у нашых мясцінах салдат, як людзі з розных куточкаў былога Савецкага Саюза імкнуцца па крупінкам сабраць інфармацыю пра загінуўшага.

Распаўсюджваем інфармацыю на старонках сеткавых груп музея і ўстановы адукацыі. Першы этап пошукавай работы ў гэтым накірунку паказаў яе шматаспектнасць, у першую чаргу, у вырашэнні выхаваўчых задач: ушанаванне памяці і матывацыя да вывучэння гістарычных падзей вайны, усведамленне самаахвярнасці і мужнасці ваеннага пакалення, каштоўнасця адносіны да сямейнай памяці і ўмацаванне сямейных узаемаадносін. Зваротная сувязь ад бацькоў і жыхароў пасёлка – гэта ўжо зафіксаваныя, запісаныя гісторыі, часта невялікія па аб'ёму, якія дзеці прыносяць у музей. Найбольш актыўны ўдзел у пошукавай рабоце прымаюць дзеці пошукавага атрада «Арляняты». У ліпені 2020 года яны прадстаўлялі Мінскую вобласць на рэспубліканскім злёце пошукавых атрадаў. Іх удзел быў адзначаны трыма дыпламамі Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

Арганізацыя пошукава-даследчай работы з навучэнцамі прыводзіць да высновы: што для таго, каб дзецям было цікава і яны з ахвотай хацелі прыняць удзел у мерапрыемствах з выкарыстаннем інтэрнэт-рэсурсаў, важна ўлічваць, спалучаць інтэрактыўныя формы, новыя тэндэнцыі дзіцячай, моладзевай субкультуры. Выкарыстоўваем сучасныя формы распаўсюджвання інфармацыі як сродак папулярызацыі вынікаў даследчай работы: у сеткавых групах музея і ўстановы адукацыі, на сайце Міханавіцкай сярэдняй школы. Там размешчаны шэраг вучнёўскіх нарысаў «Жывая памяць пакаленняў», <http://mihanovich.minsk.edu.by/be/main.aspx?guid=2521>, відэаролікі «Апошнія сведкі вайны», «Міхановічы. Дорогами памяці», некалькі частак відэаролікаў «І прадзед мой дамоў з вайны вярнуўся», відэаролік «Пісьма солдата», пра Шатроўскага Анатоля, імя якога было ўвекавечана ў 2017 годзе https://www.youtube.com/channel/UCGGbTwGMrdUWo_74FvRuU9A/featured.

Зманціравалі некалькі відэакліпаў з фотаархіва музея на сучасныя песні пра Вялікую Айчынную вайну, на сённяшні дзень створаны тры кнігі Кнігі Памяці ўраджэнцаў вёсак Міханавічы, Астравы, Аляксеўка, якія загінулі на франтах Вялікай Айчыннай вайны і ў партызанскіх атрадах <https://cloud.mail.ru/public/xG3g/iP1ySYrho/>.

Здаецца, робім нямала, але не пакідае адчуванне, што знаходзімся на пачатку шляху. Пошукавая работа – гэта неабмежаваная прастора для даследванняў. Аднак неабходна, каб першымі крокамі навучэнцаў у гэтым накірунку было вывучэнне падзей Вялікай Айчыннай вайны ў гісторыі сям'і і гісторыі роду.